

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 22 listopada 2007 r.*

W sprawie C-525/04 P

mającej za przedmiot odwołanie na podstawie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 27 grudnia 2004 r.,

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane przez J.M. Rodrígueza Cárcame, działającego w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

wnoszący odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez V. Kreuschitza oraz J. Buendię Sierrę, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez M. Núñez-Müllera, Rechtsanwalt, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

* Język postępowania: niemiecki.

Lenzing AG, z siedzibą w Lenzing (Austria), reprezentowana przez U. Soltésza, Rechtsanwalt,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, A. Tizzano (sprawozdawca), R. Schintgen, A. Borg Barthet i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 grudnia 2006 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 1 lutego 2007 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- ¹ W swoim odwołaniu Królestwo Hiszpanii wnosi o uchylenie wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 21 października 2004 r. w sprawie T-36/99 Lenzing przeciwko Komisji (Zb.Orz. str. II-3597, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”), w którym Sąd stwierdził częściową nieważność decyzji Komisji 1999/395/WE z dnia 28 października 1998 r. dotyczącej pomocy państwa przyznanej przez Hiszpanię na rzecz Sniace SA z siedzibą w Torrelavega, Kantabria (Dz.U. 1999, L 149, str. 40,

zwanej dalej „decyzją z dnia 28 października 1998 r.”), w brzmieniu zmienionym decyzją Komisji 2001/43/WE z dnia 20 września 2000 r. (Dz.U. 2001, L 11, str. 46, zwaną dalej „sporną decyzją”).

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- 2 W punktach 8–29 zaskarżonego wyroku Sąd w następujący sposób przedstawił okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu:

„8 Lenzing AG (zwana dalej »skarżącą«) jest spółką austriacką, która produkuje i sprzedaje włókna z celulozy (wiskozę, modal i lyocell).

9 Sniace SA (zwana dalej »Sniace«) jest spółką hiszpańską produkującą celulozę, papier, włókna z wiskozy, włókna syntetyczne oraz siarczan sodowy. [...]

10 W marcu 1993 r. sądy hiszpańskie zarządziły wstrzymanie płatności przez Sniace, która od wielu lat przechodziła trudności gospodarcze i finansowe. W październiku 1996 r. prywatni wierzyciele Sniace zawarli porozumienie, na mocy którego dokonali konwersji 40% wierzytelności przysługujących im wobec tej spółki na jej akcje; porozumienie to doprowadziło do zniesienia stanu wstrzymania płatności. Korzystając z przysługującego im prawa, wierzyciele publiczni Sniace podjęli decyzję o nieprzystąpieniu do tego porozumienia.

- 11 W dniach 5 listopada 1993 r. i 31 października 1995 r. Sniace zawarła z Fogasą [fonds de garantie salariale espagnol] porozumienia w sprawie zwrócenia funduszowi zaległych wynagrodzeń i odszkodowań, które wypłacił on pracownikom Sniace. Pierwsze porozumienie przewidywało spłatę kwoty 897 652 789 peset hiszpańskich (ESP), podwyższonej o 465 055 911 ESP z tytułu odsetek ustawowych w wysokości 10%, w półrocznych ratach przez okres ośmiu lat (zwane dalej »porozumieniem z dnia 5 listopada 1993 r.«). Drugie porozumienie przewidywało spłatę kwoty 229 424 860 ESP, podwyższonej o 110 035 018 ESP z tytułu odsetek ustawowych w wysokości 9%, w półrocznych ratach przez okres ośmiu lat (zwane dalej »porozumieniem z dnia 31 października 1995 r.«). W celu zabezpieczenia spłaty wierzytelności przysługujących Fogasie, Sniace ustanowiła na jego rzecz w dniu 10 sierpnia 1995 r. hipotekę na dwóch ze swych nieruchomości. Kwota zwrócona przez Sniace w wykonaniu tych dwóch porozumień wynosiła w czerwcu 1998 r. 186 963 594 ESP.
- 12 W dniu 8 marca 1996 r. Tesorería General de la Seguridad Social (powszechna kasa ubezpieczeń społecznych, zwana dalej »TGSS«) zawarła porozumienie ze Sniace w sprawie restrukturyzacji długu z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 1991 r. do lutego 1995 r. i wynoszącego 2 903 381 848 ESP (zwane dalej »porozumieniem z dnia 8 marca 1996 r.«). Porozumienie to przewidywało spłatę tej kwoty, powiększonej o odsetki ustawowe w wysokości 9%, w 96 ratach miesięcznych aż do marca 2004 r. Zostało ono zmienione porozumieniem z dnia 7 maja 1996 r., przewidującym odroczenie terminu spłaty o rok, spłatę w 84 ratach miesięcznych i zastosowanie odsetek ustawowych w wysokości 9% (zwanym dalej »porozumieniem z dnia 7 maja 1996 r.«). Ponieważ Sniace nie przestrzegała tych porozumień, zostały one zastąpione przez nowe porozumienie zawarte w dniu 30 września 1997 r. pomiędzy tą spółką i TGSS (zwane dalej »porozumieniem z dnia 30 września 1997 r.«). Chodziło o zwrot kwoty w wysokości 3 510 387 323 ESP, odpowiadającej zaległościom z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od lutego 1991 r. do lutego 1997 r. i powiększonej o opłatę prolongacyjną w wysokości 615 056 349 ESP, która miała być spłacana przez okres dziesięciu lat. W ciągu dwóch pierwszych lat spłacane miały być jedynie odsetki obliczone według stopy rocznej 7,5%, natomiast podczas kolejnych lat nastąpić miała spłata należności głównej oraz odsetek. Do kwietnia 1998 r. Sniace zwróciła 216 118 863 ESP w wykonaniu porozumienia z dnia 30 września 1997 r.

- 13 [Lenzing] w dniu 4 lipca 1996 r. skierowała do Komisji skargę w związku z powtarzającymi się przypadkami przyznawania Sniace pomocy państwa w ciągu wielu lat, poczynając od końca lat osiemdziesiątych. W pismach z dnia 26 listopada i z dnia 9 grudnia 1996 r. przekazała ona Komisji dodatkowe informacje. Władze hiszpańskie przedstawiły swoje uwagi w piśmie z dnia 17 lutego 1997 r.

[...]

- 16 Pismem z dnia 7 listopada 1997 r. Komisja poinformowała rząd hiszpański o podjęciu decyzji o wszczęciu procedury przewidzianej w art. 93 ust. 2 traktatu WE (obecnie art. 88 ust. 2 WE) w odniesieniu do niektórych z przypadków pomocy, o których poinformowała [Lenzing], w tym w odniesieniu do porozumień z dnia 5 listopada 1993 r. i z dnia 31 października 1995 r., a także »niepobierania składek na ubezpieczenie społeczne od 1991 r.« oraz wezwała go do przedstawienia swych uwag. Inne państwa członkowskie oraz zainteresowane strony zostały zawiadomione o wszczęciu tej procedury oraz wezwane do przedstawienia ewentualnych uwag poprzez publikację tego pisma w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* z dnia 14 lutego 1998 r. (Dz.U. C 49, str. 2). Rząd hiszpański przedstawił swe uwagi w piśmie z dnia 19 grudnia 1997 r. Zainteresowane osoby trzecie, w tym [Lenzing] pismem z dnia 27 marca 1998 r., przedstawiły swoje uwagi, które zostały skomentowane przez rząd hiszpański w piśmie z dnia 24 czerwca 1998 r. W piśmie z dnia 16 kwietnia 1998 r. rząd hiszpański odpowiedział na pytania postawione przez Komisję w piśmie z dnia 23 lutego 1997 r.

- 17 W dniu 28 października 1998 r. Komisja wydała decyzję [z dnia 28 października 1998 r.].

18 Sentencja tej decyzji brzmi następująco:

»Artykuł 1

Następująca pomoc państwa przyznana przez Hiszpanię na rzecz [Sniace] jest niezgodna ze wspólnym rynkiem:

- a) w zakresie, w jakim zastosowana stopa odsetek była niższa od stopy rynkowej — porozumienie z dnia 8 marca 1996 r. (zmienione porozumieniem z dnia 7 maja 1996 r.) zawarte pomiędzy Sniace i [TGSS] w sprawie restrukturyzacji długu o całkowitej wartości 2 903 381 848 ESP z tytułu należności głównej, zmienione ponownie przez porozumienie z dnia 30 września 1997 r. w sprawie restrukturyzacji długu o całkowitej wysokości 3 510 387 323 ESP z tytułu należności głównej; oraz
- b) w zakresie, w jakim zastosowana stopa odsetek była niższa od stopy rynkowej — porozumienia z dnia 5 listopada 1993 r. i z dnia 31 października 1995 r. zawarte pomiędzy Sniace i [Fogasą], dotyczące dwóch kwot, odpowiednio, 1 362 708 700 ESP i 339 459 878 ESP (wraz z odsetkami).

W odniesieniu do innych punktów, których dotyczy procedura wszczęta na podstawie art. [88 ust. 2 WE], mianowicie zabezpieczenia pożyczki w wysokości miliarda [ESP] udzielonego na podstawie ustawy nr 7/93, mechanizmu finansowania budowy urządzenia do przetwarzania ścieków oraz częściowego umorzenia zadłużenia przez radę miasta Torrelavega, środki te nie stanowią pomocy, co pozwala na zamknięcie procedury. [...] W odniesieniu do nieuiszczonych opłat na rzecz ochrony środowiska za okres 1987–1995 Komisja wyda odrębną decyzję we właściwym czasie.

Artykuł 2

1. Królestwo Hiszpanii podejmuje wszelkie środki niezbędne do odzyskania od beneficjenta pomocy, o której mowa w art. 1, oddanej już bezprawnie do jego dyspozycji.

[...]«

- 19 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 24 grudnia 1998 r. Królestwo Hiszpanii wniosło skargę o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 28 października 1998 r. (sprawa C-479/98). Postępowanie w tej sprawie zostało po raz pierwszy zawieszone na mocy postanowienia Prezesa Trybunału z dnia 23 lutego 1999 r., w oczekiwaniu na ogłoszenie wyroku Trybunału w sprawie C-342/96 Hiszpania przeciwko Komisji, która dotyczyła podobnych zagadnień.

[...]

- 21 W dniu 29 kwietnia 1999 r. Trybunał wydał wyrok w sprawie C-342/96, Rec. str. I-2459, zwany dalej »wyrokiem w sprawie Tubacex«. Stwierdził w nim, po pierwsze, że Fogasa nie udzielał pożyczek przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji lub w stanie upadłości, lecz zaspokajał wszystkie uzasadnione roszczenia pracowników ze środków, które wypłacał i odzyskiwał następnie od przedsiębiorstw. Dodał, że Fogasa mógł zawierać porozumienia dotyczące spłaty pozwalające mu na odroczenie terminu spłaty lub rozłożenie na raty należnych kwot oraz że w podobny sposób TGSS mogła podejmować decyzje o odroczeniu terminu spłaty lub rozłożeniu na raty zaległości z tytułu składek na

ubezpieczenie społeczne. Trybunał podniósł następnie, że państwo nie zachowywało się jak inwestor publiczny, którego interwencję należałoby porównać do zachowania prywatnego inwestora, który lokuje swój kapitał w celu uzyskania z niego zwrotu w krótszym lub dłuższym terminie, lecz jak »publiczny wierzyciel, który na wzór prywatnego wierzyciela zmierza do odzyskania kwot, jakie są mu należne, i który zawiera w tym celu porozumienia z dłużnikiem, na mocy których odroczone zostaje termin spłaty nagromadzonych długów lub zostają one rozłożone na raty, tak aby ułatwić ich spłatę« (pkt 46). Trybunał uściślił, że rozpatrywane porozumienia zostały zawarte, ponieważ Tubacex była od początku ustawowo zobowiązana do dokonania zwrotu wynagrodzeń wypłaconych przez Fogasę oraz do uiszczenia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, wobec czego porozumienia te nie doprowadziły do powstania nowych długów po stronie Tubacex wobec władz publicznych (pkt 47). Na koniec Trybunał stwierdził, że »odsetki z reguły stosowane do takich wierzytelności to odsetki, których celem jest naprawienie szkody poniesionej przez wierzyciela na skutek opóźnienia w wykonaniu zobowiązania polegającego na spłaceniu długu, inaczej mówiąc, odsetki za zwłokę« oraz że »[w] przypadku gdy stopa odsetek za zwłokę obowiązująca w stosunku do długów wobec wierzycieli publicznych jest inna niż stopa odsetek za zwłokę obowiązująca w stosunku do długów wobec prywatnych wierzycieli, należy zastosować tę drugą stopę, jeżeli jest ona wyższa od tej pierwszej« (pkt 48). W świetle tych rozważań Trybunał stwierdził nieważność decyzji 97/21 »w zakresie, w jakim uznaje ona za niezgodne z art. [87 WE] środki zastosowane przez Królestwo Hiszpanii na rzecz [Tubacex], ponieważ stopa odsetek w wysokości 9% zastosowana do kwot należnych od tego przedsiębiorstwa na rzecz [Fogasy] i TGSS była niższa od stóp stosowanych na rynku«.

[...]

- 23 W związku z wydaniem wyroku w sprawie Tubacex Komisja ponownie rozważyła decyzję z dnia 28 października 1998 r. Pismem z dnia 16 lutego 2000 r. powiadomiła ona rząd hiszpański o podjęciu decyzji w sprawie wszczęcia procedury przewidzianej w art. 88 ust. 2 WE w odniesieniu do »elementów pomocy [...] uznanych za niezgodne ze wspólnym rynkiem, wymienionych w art. 1 decyzji [z dnia 28 października 1998 r.]« i wezwała go do przedstawienia swych uwag. [...]

- 24 W dniu 20 września 2000 r. Komisja wydała [sporną] decyzję.

[...]

26 [W decyzji tej] Komisja uznała [...], iż »porozumienia w sprawie spłaty zawarte pomiędzy Fogasą i Sniace oraz porozumienie w sprawie restrukturyzacji długów zawarte pomiędzy organami ubezpieczeń społecznych i Sniace nie [stanowiły] pomocy państwa (motyw 31) oraz że w konsekwencji [należało] zmienić jej decyzję [z dnia 28 października 1998 r.]« (motyw 32).

27 Sentencja [spornej] decyzji brzmi następująco:

»Artykuł pierwszy

Decyzja [z dnia 28 października 1998 r.] otrzymuje następujące brzmienie:

1) Artykuł 1 ust. 1 zostaje zastąpiony przez następujący ustęp:

‘Następujące środki podjęte przez Hiszpanię na rzecz [Sniace] nie stanowią pomocy państwa:

a) porozumienie z dnia 8 marca 1996 r. (zmienione porozumieniem z dnia 7 maja 1996 r.) zawarte pomiędzy Sniace i [TGSS] w celu restrukturyzacji długu w łącznej wysokości 2 903 381 848 [ESP] (tj. 17 449 676,34 EUR)

z tytułu należności głównej, zmienione ponownie porozumieniem z dnia 30 września 1997 r. w sprawie restrukturyzacji długów w łącznej wysokości 3 510 387 323 [ESP] (tj. 21 097 852,72 EUR) z tytułu należności głównej oraz

- b) porozumienia z dnia 5 listopada 1993 r. i z dnia 31 października 1995 r. zawarte pomiędzy Sniace i [Fogasą] dotyczące dwóch kwot, odpowiednio 1 362 708 700 [ESP] (tj. 8 190 044,23 EUR) i 339 459 878 [ESP] (tj. 2 040 194,96 EUR)'

- 2) Artykuł 2 zostaje skreślony.

[...]«

[...]

29 Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2000 r. prezes Trybunału zarządził wykreślenie sprawy C-479/98 z rejestru Trybunału”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 3 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 11 lutego 1999 r., Lenzing wniosła skargę o częściowe stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 28 października 1998 r. Po wydaniu przez Komisję spornej decyzji Lenzing przedstawiła swoje uwagi w piśmie zarejestrowanym w sekretariacie Sądu w dniu 12 lutego 2001 r., w którym przede wszystkim ponownie sformułowała swoje żądania, wnosząc do Sądu o stwierdzenie

nieważności art. 1 spornej decyzji w zakresie, w jakim stanowi on, że niedochodzenie wierzytelności, opłat prolongacyjnych oraz odsetek należnych TGSS, porozumienia z dnia 8 marca 1996 r., 7 maja 1996 r. i 30 września 1997 r., niedochodzenie wierzytelności oraz odsetek za zwłokę należnych Fogasie, jak również porozumienia z dnia 5 listopada 1993 r. i 31 października 1995 r., nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

- 4 W zaskarżonym wyroku Sąd, w pierwszej kolejności, oddalił zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję i Królestwo Hiszpanii, stwierdzając między innymi, że należało uznać, iż sporna decyzja indywidualnie dotyczyła Lenzing.
- 5 W tym względzie w pkt 73 zaskarżonego wyroku Sąd przypomniał utrwalone orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym osoba niebędąca adresatem decyzji może powołać się na okoliczność, iż decyzja dotyczy jej indywidualnie wyłącznie wtedy, gdy ta decyzja dotyczy jej z uwagi na pewne właściwe jej cechy lub szczególne okoliczności odróżniające ją od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizujące ją w podobny sposób jak adresata decyzji.
- 6 Sąd podkreślił następnie, w pkt 74 wspomnianego wyroku, że w szczególności w odniesieniu do dziedziny pomocy państwa zostało uznane, iż w przypadku pomocy indywidualnej decyzja kończąca formalne postępowanie wyjaśniające wszczęte na podstawie art. 88 ust. 2 WE (zwane dalej „formalnym postępowaniem wyjaśniającym”) dotyczy indywidualnie nie tylko beneficjenta, lecz również przedsiębiorstw będących jego konkurentami, które odegrały aktywną rolę w ramach tego postępowania, o ile ich pozycja na rynku uległa istotnej zmianie wskutek środka pomocowego będącego przedmiotem tej decyzji (wyrok z dnia 28 stycznia 1986 r. w sprawie 169/84 Cofaz i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 391, pkt 25).

- 7 W odniesieniu, po pierwsze, do udziału Lenzing w formalnym postępowaniu wyjaśniającym, Sąd Pierwszej Instancji stwierdził w pkt 77–79 zaskarżonego wyroku, że Lenzing wniosła do Komisji skargę, która dała podstawę do wszczęcia tego postępowania i aktywnie w nim uczestniczyła, przedstawiając szczegółowe uwagi.
- 8 Po drugie, w odniesieniu do naruszenia pozycji konkurencyjnej Lenzing, Sąd w pkt 80 wspomnianego wyroku przypomniał, że na etapie badania dopuszczalności wystarczy, aby skarżąca wskazała we właściwy sposób powody, z których decyzja Komisji może naruszać jej uzasadnione interesy, istotnie wpływając na jej pozycję na właściwym rynku.
- 9 Sąd Pierwszej Instancji w pkt 81–91 zaskarżonego wyroku zbadał następnie argumenty przedstawione przez Lenzing w celu wykazania naruszenia jej pozycji na rynku. Punkty te brzmią następująco:

„81 Należy stwierdzić w tym przypadku, że w swej skardze do Sądu [Lenzing] położyła nacisk na fakt, że rzekoma pomoc naruszyła jej pozycję konkurencyjną na rynku włókien wiskozowych w ten sposób, iż pozwoliła ona Sniace na sztuczne podtrzymywanie działalności, podczas gdy rynek ten charakteryzował się niewielką ilością producentów, żywą konkurencją i dużymi nadwyżkami mocy produkcyjnych.

82 W celu wykazania istnienia tych nadmiernych mocy produkcyjnych [Lenzing] wyraźnie odesłała do niektórych stron uwag, które przedstawiła w dniu 27 marca 1998 r. po wszczęciu [formalnego postępowania wyjaśniającego] i które są załączone do jej skargi. Na stronach tych znajdują się dane dotyczące konsumpcji, produkcji i mocy produkcyjnych włókien wiskozowych we Wspólnocie w latach 1992–1997, które pochodzą z Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques (CIRFS).

- 83 Ponadto podczas rozprawy [Lenzing] powołała się na pewne informacje zawarte w jej skardze do Komisji z dnia 4 lipca 1996 r., która również została załączona do skargi wniesionej do Sądu. W skardze do Komisji dostarczyła ona informacje dotyczące rynku włókien wiskozowych, zidentyfikowała producentów obecnych wówczas na rynku, podając szacunkowe dane odnoszące się odpowiednio do ich mocy produkcyjnych, oraz przedstawiła szczegóły dotyczące ilości włókien wiskozowych sprzedanych przez Sniace w okresie od 1991 r. do 1995 r., z rozróżnieniem na ilości sprzedane w Hiszpanii i wywiezione do Włoch.
- 84 Komisja nie przedstawiła żadnych dowodów mogących podać w wątpliwość prawdziwość informacji dostarczonych przez [Lenzing]. Wręcz przeciwnie, przyznaje ona zarówno w piśmie w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności, jak również w decyzji z dnia 28 października 1998 r., że rynek włókien wiskozowych borykał się z nadwyżką mocy produkcyjnych. I tak w motywie 74 tej decyzji zaznacza ona wyraźnie, że »Sniace prowadzi działalność w sektorze schyłkowym, co doprowadziło niektórych z jej konkurentów do redukcji mocy produkcyjnych«, że »produkcja tych włókien w [Europejskim Obszarze Gospodarczym] spadła z 760 000 ton w 1992 r. do 684 000 ton w 1997 r. (tj. spadek o 10%), a konsumpcja w tym samym okresie zmalała o 11%« oraz że »średni poziom wykorzystania mocy produkcyjnych w tym okresie wynosił około 84%, co oznacza niewiele w tak bardzo kapitałochłonnym sektorze«.
- 85 Ponadto należy podkreślić, że Komisja uznała zarówno w decyzji z dnia 28 października 1998 r. (motyw 80), jak i w [spornej decyzji] (motyw 29), iż poważne trudności finansowe, z jakimi borykała się Sniace, w znaczący sposób zmniejszyły jej szanse na przetrwanie i gdyby TGSS przystąpiła do egzekucji swych wierzytelności, mogłoby to doprowadzić do zamknięcia tej spółki. Tymczasem, mając na uwadze niewielką liczbę producentów obecnych na rynku oraz istniejącą na nim nadwyżkę mocy produkcyjnych, zniknięcie Sniace mogłoby mieć odczuwalne skutki dla pozycji konkurencyjnej pozostałych producentów, pociągając za sobą zmniejszenie ich nadmiernych mocy produkcyjnych oraz poprawę ich sytuacji handlowej. Nawet jeśli Sniace nie należała do największych producentów włókien wiskozowych we Wspólnocie, to zajmowana przez nią pozycja na rynku nie była mało znacząca. I tak należy zauważyć w szczególności,

że Komisja zaznaczyła w motywie 9 decyzji z dnia 28 października 1998 r., iż moc produkcyjna Sniace w zakresie włókien wiskozowych »wynosiła około 32 000 ton (w przybliżeniu 9% całkowitej zdolności produkcyjnej na poziomie Wspólnoty)«.

86 Należy stwierdzić, że powyższe dane pozwalają na ustalenie, iż [sporna] decyzja w znaczący sposób wpływa na pozycję [Lenzing] na rynku.

87 [Lenzing] położyła ponadto nacisk na fakt, iż rzekoma pomoc pozwoliła Sniace na sprzedaż jej produktów we Wspólnocie po cenach niższych o około 20% od średnich cen jej konkurentów. Na poparcie tego twierdzenia [Lenzing] powołała się na oświadczenia złożone przez spółki Courtauld plc i Säteri, przytoczone w motywach 15 i 17 decyzji z dnia 28 października 1998 r. W swej replice uzupełniła ona to stwierdzenie bezpośrednim odwołaniem się do swojego pisma z dnia 18 czerwca 1997 r., załączonego do skargi wniesionej do Sądu, w którym dostarczyła ona Komisji dodatkowych informacji na temat europejskiego rynku włókien wiskozowych. W piśmie tym znajdują się tabele wskazujące między innymi ilości włókien wiskozowych i modalu dostarczone w latach 1989–1996 przez Sniace i [Lenzing] w Hiszpanii, jak również przez Sniace i producentów austriackich we Francji i we Włoszech. Wspomniane pismo zawiera również informacje dotyczące cen przywozowych stosowanych przez Sniace i innych producentów we Francji i we Włoszech w latach 1989–1996. Ponadto [Lenzing] załączyła do swojej repliki tabele, w których zawarte są te same informacje w odniesieniu do okresu od 1997 r. do połowy 2001 r. Z tych informacji wynika, że nie licząc producentów z Europy Wschodniej, w większości przypadków ceny Sniace były niższe od cen innych producentów europejskich.

88 Komisja nie zaprzecza, że Sniace sprzedawała swe produkty po cenach niższych od cen swoich europejskich konkurentów. Podnosi ona jedynie, że przyczyną ogólnego spadku cen o ponad 30%, zaobserwowanego na rynku w latach 1990–1996, była nie rzekoma pomoc przyznana Sniace, lecz czynniki zewnętrzne, w tym przywóz pochodzący z Azji. Należy zauważyć ponadto, że w artykule, który ukazał się w czasopiśmie specjalistycznym *European Chemical News*,

załączonym przez Komisję do jej pisma w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności, wskazano, iż »obserwatorzy rynku potwierdzają, że Sniace w dalszym ciągu wywiera negatywny wpływ na ceny, niewspółmierny z jej słabą pozycją na rynku«.

89 W związku z tym nie można wykluczyć, że rzekoma pomoc, której część została określona przez samą Komisję jako »znacząca korzyść« (motyw 80 decyzji z dnia 28 października 1998 r.), pozwoliła Sniace na sprzedaż jej produktów po cenach niższych od cen jej konkurentów, w tym [Lenzing].

90 Wreszcie argument, który Komisja opiera na fakcie, że w trakcie spornych lat [Lenzing] osiągnęła dobre rezultaty i zwiększyła swoją produkcję, jest zupełnie bez znaczenia. Wywieranie znaczącego wpływu na pozycję zainteresowanego na rynku nie musi bowiem koniecznie polegać na spadku jego rentowności lub zmniejszeniu się jego udziału w rynku bądź też na odnotowaniu strat operacyjnych. Pytanie, jakie pojawia się w tym kontekście dotyczy tego, czy zainteresowany znajdowałby się w lepszej sytuacji, gdyby decyzja, której stwierdzenia nieważności żąda, nie została wydana. Jak słusznie zauważa [Lenzing], może to nastąpić również w przypadku, gdy przyznanie przez władze publiczne korzyści jego konkurentowi wyrządza zainteresowanemu szkodę w postaci *lucrum cessans*.

91 Z powyższych rozważań wynika, że [Lenzing] wskazała we właściwy sposób powody, dla których [sporna] decyzja mogła naruszyć jej uzasadnione interesy, wpływając w znaczący sposób na jej pozycję na rynku. Należy zatem stwierdzić, że [sporna] decyzja dotyczy jej indywidualnie”.

10 W odniesieniu do istoty sprawy, Sąd uwzględnił zarzut podniesiony przez Lenzing i oparty na naruszeniu przez Komisję art. 87 ust. 1 WE w związku z tym, że Komisja niewłaściwie zastosowała kryterium prywatnego wierzyciela.

11 Zdaniem Sądu Pierwszej Instancji Komisja popełniła bowiem oczywisty błąd w ocenie, przyjmując, że zakwestionowane działania TGSS i Fogasy spełniały kryterium prywatnego wierzyciela. Rozumowanie Sądu w tym aspekcie wyrażone jest w pkt 154–160 zaskarżonego wyroku w następujący sposób:

„154 [Ze spornej] decyzji oraz z pism Komisji wynika, iż z trzech powodów uważa ona, że TGSS i Fogasa zachowały się w rozpatrywanej sprawie jak prywatny wierzyciel.

155 Po pierwsze, Komisja porównuje zachowanie tych dwóch instytucji z zachowaniem prywatnych wierzycieli Sniace. Opiera się ona głównie na fakcie, iż TGSS i Fogasa, korzystając z przysługującego im uprawnienia, nie przystąpiły do porozumienia z października 1996 r. i dzięki temu, w odróżnieniu od innych wierzycieli prywatnych, nie zrzekły się de facto 40% swoich wierzytelności. [...]

156 To pierwsze porównanie jest oczywiście błędne. TGSS i Fogasa znajdowały się bowiem w sytuacji odmiennej od sytuacji prywatnych wierzycieli Sniace. Należy przypomnieć w związku z tym, że instytucje te korzystają z uprawnienia polegającego na możliwości nieuczestniczenia w porozumieniu wierzycieli, że ich wierzytelności są uprzywilejowane w zaspokojeniu oraz że dysponują one pewnymi zabezpieczeniami, tj. TGSS prawem zastawu, zaś Fogasa — hipoteką. [...]

- 157 Po drugie, Komisja powołuje się na fakt, że bank Banesto nie wystąpił o dokonanie egzekucji należnych mu wierzytelności, choć były one zabezpieczone hipoteką. [...]
- 158 Należy stwierdzić, że to drugie porównanie nie jest bardziej przekonujące niż to pierwsze. Żaden z dowodów przytoczonych w aktach sprawy nie pozwala bowiem na uznanie, że bank Banesto znajdował się w sytuacji porównywalnej z sytuacją TGSS i Fogasy. W tym względzie należy zauważyć, że akta sprawy nie zawierają żadnych, nawet ogólnych, wskazówek dotyczących okoliczności, w których bank podjął decyzję o tym, aby nie przystępować do przymusowego odzyskania swoich wierzytelności. [...]
- 159 Po trzecie, Komisja utrzymuje, że poprzez zawarcie porozumień w sprawie restrukturyzacji i spłaty długów, o których mowa powyżej, TGSS i Fogasa »zmierzał[y] do zachowania wszystkich szans na odzyskanie całości kwot [im] należnych bez narażania się na straty finansowe« (motyw 30 [spornej] decyzji). W motywie 29 [spornej] decyzji, odsyłającym do jej decyzji z dnia 28 października 1998 r., Komisja uściśla w odniesieniu do TGSS, że »nie przystępując do przymusowego odzyskania, które mogłoby spowodować likwidację przedsiębiorstwa, [instytucja ta] działała z zamiarem zachowania wszystkich swoich szans na odzyskanie długu«.
- 160 Należy stwierdzić, że prawdziwość tych twierdzeń nie została w żaden sposób wykazana. Z jednej strony, pozostają one w oczywistej sprzeczności z powtarzanym wielokrotnie twierdzeniem Komisji, zgodnie z którym TGSS i Fogasa były uprzywilejowane w zaspokojeniu oraz dysponowały wystarczającymi zabezpieczeniami, tak iż nic nie skłaniało ich do przystąpienia do egzekucji przysługujących im wierzytelności. Z drugiej strony, Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, aby móc dokonać oceny perspektyw rentowności Sniace i jej zdolności utrzymania się na rynku przy pełnej znajomości okoliczności sprawy. I tak należy zaznaczyć, iż Królestwo Hiszpanii, wezwane przez Sąd w ramach zastosowania środków organizacji postępowania [...] do przedstawienia ewolucji

wyników gospodarczych Sniace (wysokość obrotów oraz zyski lub straty) oraz wielkości jej zadłużenia w latach 1991–2000, przyznało, iż nie posiada tych danych. W tej sytuacji nie można dać wiary twierdzeniu Komisji, zgodnie z którym »rząd hiszpański [...] zapewnił pozwaną w wiarygodny sposób, że organy ubezpieczeń społecznych działał[y] [...] w celu ochrony ogółu praw przyśługujących [im] względem Sniace«. Co więcej, Komisja nie posiadała żadnego wiarygodnego i realistycznego planu restrukturyzacji Sniace [...]».

- ¹² W konsekwencji w pkt 162 zaskarżonego wyroku Sąd uznał za zasadny pierwszy zarzut skargi i w związku z tym stwierdził nieważność art. 1 ust. 1 spornej decyzji, nie uznając za konieczne zbadanie drugiego zarzutu podniesionego przez Lenzing.

Żądania stron

- ¹³ W swoim odwołaniu Królestwo Hiszpanii wnosi do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku;
- uwzględnienie żądań przedstawionych w pierwszej instancji, a więc odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej lub, tytułem żądania ewentualnego, oddalenie jej jako bezzasadnej oraz
- obciążenie Lenzing kosztami odwołania.

14 Komisja wnosi do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku;
- uwzględnienie żądań przedstawionych w pierwszej instancji oraz
- obciążenie Lenzing kosztami odwołania.

15 Lenzing wnosi do Trybunału o:

- oddalenie odwołania;
- uwzględnienie żądań przedstawionych przez Lenzing w pierwszej instancji oraz
- obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami odwołania, a Komisji — kosztami postępowania w pierwszej instancji.

W przedmiocie odwołania

16 Na poparcie swego odwołania Królestwo Hiszpanii podnosi dwa zarzuty. Pierwszy zarzut dotyczy dopuszczalności skargi wniesionej przez Lenzing w pierwszej instancji, podczas gdy drugi jest oparty na błędnej interpretacji kryterium prywatnego wierzyciela dokonanej przez Sąd.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

- ¹⁷ W zarzucie pierwszym Królestwo Hiszpanii, popierane przez Komisję, podnosi, że Sąd naruszył prawo, uznając że sporna decyzja indywidualnie dotyczyła Lenzing w rozumieniu art. 230 akapit czwarty WE.
- ¹⁸ Rząd hiszpański stwierdza w pierwszej kolejności, powołując się w szczególności na wyżej wymieniony wyrok w sprawie Cofaz i in. przeciwko Komisji, że w przeciwnieństwie do wymogów stawianych w orzecznictwie wspólnotowym, Sąd doszedł do tego wniosku wyłącznie na podstawie roli odgrywanej przez Lenzing w formalnym postępowaniu wyjaśniającym, nie dokonując analizy — lub w każdym razie dokonując nieprawidłowej analizy — kwestii, czy sytuacja tego przedsiębiorstwa na rynku uległa istotnej zmianie wskutek wydania spornej decyzji.
- ¹⁹ W tym względzie władze hiszpańskie podkreślają, że środki podjęte przez Fogasę i TGSS względem Sniace, czyli małego operatora posiadającego około 10% udziałów w rynku, nie mogły wyrządzić jakiejkolwiek szkody Lenzing, przedsiębiorstwu należącemu do grupy znajdującej się wśród głównych wspólnotowych producentów włókien wiskozowych. w ten sposób w rozpatrywanym okresie zwiększyły się zarówno udziały w rynku, jak i zyski Lenzing.
- ²⁰ Zdaniem Królestwa Hiszpanii Sąd jednak pominął te elementy lub uznał je za nieznaczące, natomiast uwzględnił okoliczności charakteryzujące nie sytuację Lenzing na rynku, lecz wyłącznie sytuację Sniace, takie jak kwestia utrzymania się tego przedsiębiorstwa na rynku dzięki spornym środkom wsparcia oraz ceny stosowane przez to

przedsiębiorstwo. Sąd Pierwszej Instancji miał w ten sposób pozbawić sensu wynikający z orzecznictwa wymóg dotyczący rzeczywistego i skutecznego naruszenia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa składającego skargę do Komisji.

- 21 Rząd hiszpański zarzuca następnie Sądowi, że zasadniczo oparł on swe rozumowanie na fakcie wystąpienia utraty zysku, jaką miała ponieść Lenzing z powodu utrzymania się Sniace na rynku. Tymczasem nawet zakładając, że Lenzing rzeczywiście utraciła zyski, okoliczność ta sama w sobie nie pozwala na stwierdzenie, że została spełniona przesłanka związana z istotnym naruszeniem pozycji zainteresowanej na rynku. Wymóg takiego naruszenia wykluczałby ponadto przyjętą przez Sąd możliwość założenia, że nastąpiła utrata zysku.
- 22 W każdym razie, według władz hiszpańskich, Lenzing nie odniosła żadnej utraty zysku, na co wskazuje fakt, że ogólna sytuacja tego przedsiębiorstwa w rozpatrywanym okresie poprawiła się. Władze hiszpańskie podkreślają wreszcie, że sporne środki nie polegały na przekazaniu funduszy na rzecz Sniace, lecz na zawarciu porozumień w sprawie zwrotu długów wraz z odsetkami, co spowodowało powstanie nowego obciążenia finansowego dla tego przedsiębiorstwa. Nie można zatem stwierdzić, że w braku tych środków pozycja konkurentów Sniace z pewnością byłaby lepsza.
- 23 Komisja dodaje, że z orzecznictwa wspólnotowego wynika, iż to konkurent składający skargę do Komisji ma obowiązek wskazać we właściwy sposób negatywne konsekwencje, jakie rzeczywiście i osobiście poniósł z powodu przyznania pomocy, jak również stopień naruszenia jego pozycji na rynku. Sąd miał natomiast naruszyć te wymogi w zakresie ciężaru dowodu tego naruszenia, opierając się wyłącznie na ogólnych danych dotyczących rynku i skutkach odczuwanych przez innych konkurentów w celu stwierdzenia, że sporna decyzja dotyczyła Lenzing indywidualnie. Zresztą, mimo kilkakrotnego wezwania, Lenzing nie była w stanie w postępowaniu

w pierwszej instancji przedstawić jakiegokolwiek przykładu szkody poniesionej wskutek spornych środków pomocowych, a w omawianym okresie jej wyniki stale i znacznie się poprawiały.

- 24 Lenzing uważa natomiast, że Sąd słusznie orzekł, iż sporna decyzja dotyczyła jej indywidualnie. Zgodnie z wymogami wynikającymi z orzecznictwa wspólnotowego istotne naruszenie jej pozycji na rynku zostało bowiem szczegółowo i przekonująco wykazane, w świetle takich okoliczności jak udział w rynku posiadany przez Sniace, utrzymanie przez nią działalności na rynku charakteryzującym się nadwyżkami produkcji i niewielką liczbą konkurentów oraz stosowanie przez to przedsiębiorstwo nienaturalnie niskich cen. Niedokładne byłoby więc stwierdzenie, że Sąd w tym względzie oparł się wyłącznie na wystąpieniu zarzucanej utraty zysku. W każdym razie ten element ma jednak znaczenie w ramach analizy naruszenia pozycji konkurencyjnej Lenzing, ponieważ spółka ta z pewnością znalazłaby się w korzystniejszej sytuacji w przypadku zniknięcia konkurenta z takiego rynku jak omawiany. Pozostałe na nim przedsiębiorstwa mogłyby bowiem przejąć wolne udziały w rynku i wykorzystać swoje nadwyżki.
- 25 Istnienie rzeczywistego naruszenia pozycji konkurencyjnej Lenzing potwierdzone jest, zdaniem tej spółki, licznymi okolicznościami, a mianowicie stosunkiem bezpośredniej konkurencji między tymi przedsiębiorstwami na tych samych rynkach geograficznych i względem tych samych klientów, zdobyciem nowych udziałów w rynku przez Sniace w omawianym okresie, faktem, że sporny środek stanowi pomoc operacyjną wywołującą szczególnie ograniczające skutki dla konkurencji oraz kosztami poniesionymi i wysiłkiem włożonym przez Lenzing w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego.
- 26 Lenzing ponadto podkreśla, że Królestwo Hiszpanii i Komisja oparły swoje argumenty na nadmiernie ścisłej interpretacji orzecznictwa wspólnotowego, a w szczególności wyżej wymienionego wyroku w sprawie Cofaz i in. przeciwko Komisji. Zdaniem Lenzing to orzecznictwo ogranicza się bowiem do postawienia wymogu,

aby konkurent składający skargę do Komisji wykazał, że pomoc państwa „może” zmieniać jego pozycję na rynku, a więc nie wymaga ono udowodnienia „rzeczywistego i skutecznego” naruszenia, co nakładałoby na konkurentów beneficjenta takiej pomocy nadmierny ciężar dowodu.

- ²⁷ Lenzing twierdzi wreszcie, że Komisja w odpowiedzi na skargę przedstawiła zbyt pozytywny obraz gospodarczej sytuacji Lenzing w rozpatrywanym okresie w celu zminimalizowania skutków spornej pomocy. Obrazowi temu przeczyły zresztą pewne dane zawarte w dokumentach wykorzystanych przez samą Komisję w postępowaniu w pierwszej instancji.

Ocena Trybunału

- ²⁸ W zarzucie pierwszym Królestwo Hiszpanii, popierane przez Komisję, podnosi w istocie, że okoliczności uznane przez Sąd jako mogące wykazać istnienie istotnego naruszenia pozycji Lenzing na rynku są niewystarczające dla stwierdzenia, że rzeczywiście miało ono miejsce.
- ²⁹ Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 230 akapit czwarty WE osoba fizyczna lub prawna może wnieść skargę na decyzję skierowaną do innej osoby wyłącznie w sytuacji, gdy decyzja ta dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie.
- ³⁰ W świetle utrwalonego orzecznictwa Trybunału inne podmioty niż te, które są adresatami decyzji, mogą twierdzić, iż dotyczy ich ona indywidualnie tylko wtedy, gdy decyzja ta dotyczy ich ze względu na określone cechy, które są im właściwe,

lub sytuację faktyczną, która wyodrębnia je spośród wszystkich innych osób i w ten sposób indywidualizuje je w sposób analogiczny do adresata tej decyzji (zob. w szczególności wyroki z dnia 15 lipca 1963 r. w sprawie 25/62 Plaumann przeciwko Komisji, Rec. str. 197, 223; z dnia 19 maja 1993 r. w sprawie C-198/91 Cook przeciwko Komisji, Rec. str. I-2487, pkt 20; oraz z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie C-78/03 P Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, Zb.Orz. str. I-10737, pkt 33).

31 W odniesieniu w szczególności do dziedziny pomocy państwa, można uznać w przypadku podmiotów innych niż adresat, kwestionujących zasadność decyzji w sprawie oceny pomocy, że ta decyzja dotyczy ich indywidualnie, jeżeli pomoc będąca przedmiotem spornej decyzji istotnie zmienia ich pozycję na rynku (zob. podobnie ww. wyroki w sprawie Cofaz i in. przeciwko Komisji, pkt 22–25 oraz w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 37 i 70).

32 W odniesieniu do ustalenia takiego naruszenia Trybunał sprecyzował, że sama okoliczność, iż akt taki jak sporna decyzja jest w stanie wywrzeć pewien wpływ na stosunki konkurencji panujące na danym rynku i że zainteresowane przedsiębiorstwo znajdowało się w jakimkolwiek stosunku konkurencji wobec beneficjenta tego aktu, w każdym razie nie może być wystarczające dla stwierdzenia, że wspomniany akt może dotyczyć tego przedsiębiorstwa indywidualnie (zob. podobnie wyrok z dnia 10 grudnia 1969 r. w sprawach połączonych 10/68 i 18/68 Eridania i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 459, pkt 7 oraz postanowienie z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C-367/04 P Deutsche Post i DHL Express przeciwko Komisji, niepublikowane w Zbiorze, pkt 40).

33 Przedsiębiorstwo nie może więc powoływać się jedynie na okoliczność, że jest konkurentem przedsiębiorstwa będącego beneficjentem pomocy, lecz musi ono ponadto udowodnić, że znajduje się w sytuacji faktycznej, która indywidualizuje je w sposób analogiczny do adresata decyzji (wyrok z dnia 23 maja 2000 r. w sprawie C-106/98 P Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-3659, pkt 41 oraz ww. postanowienie w sprawie Deutsche Post i DHL Express przeciwko Komisji, pkt 41).

- 34 Jednakże w przeciwieństwie do twierdzeń Królestwa Hiszpanii i Komisji, z orzecznictwa Trybunału nie wynika, że taki szczególny status wyróżniający dany podmiot inny niż adresat decyzji, w rozumieniu wyżej wymienionego wyroku w sprawie Plaumann przeciwko Komisji, w porównaniu do innego podmiotu gospodarczego, musi wynikać z takich okoliczności jak znaczny spadek obrotów, znaczne straty finansowe lub istotne obniżenie udziałów w rynku w następstwie przyznania spornej pomocy.
- 35 Jak bowiem podkreśliła rzecznik generalny w pkt 43–45 opinii, przyznanie pomocy państwa może naruszać sytuację konkurencyjną danego podmiotu gospodarczego również w inny sposób, w szczególności powodując utratę zysku lub ewolucję cen mniej korzystną niż w przypadku braku takiej pomocy. Podobnie stopień tego naruszenia może się różnić w zależności od wielu czynników, jak w szczególności struktura właściwego rynku lub charakter spornej pomocy. Wykazanie istotnego naruszenia pozycji danego konkurenta na rynku nie może być więc ograniczone do obecności pewnych elementów wskazujących na spadek jego wyników handlowych lub finansowych.
- 36 Nie można zresztą wykluczyć, że w niektórych przypadkach przedsiębiorstwu uda się uniknąć takiego spadku lub przynajmniej go ograniczyć, na przykład poprzez wprowadzenie oszczędności lub rozwinięcie działalności na bardziej rentownych rynkach. Uwzględnienie argumentacji władz hiszpańskich oraz Komisji prowadziłoby do takiej interpretacji art. 230 akapit czwarty WE, zgodnie z którą w takich okolicznościach, nawet jeżeli dane przedsiębiorstwo odczułoby istotne konsekwencje faktu przyznania jego konkurentowi pomocy państwa, mogłoby ono nie otrzymać legitymacji czynnej w odniesieniu do decyzji dotyczącej oceny spornych środków.
- 37 W niniejszym przypadku z pkt 81–90 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd nie ograniczył się do stwierdzenia w ogólny sposób istnienia stosunku konkurencji między Lenzing i Sniace, lecz swoje ustalenia w odniesieniu do naruszenia pozycji Lenzing oparł na szeregu okoliczności przez nią wskazanych, mogących wykazać zasadniczo szczególny charakter sytuacji konkurencyjnej rynku włókien wiskozowych, który cechuje bardzo ograniczona liczba producentów i wysokie nadwyżki produkcyjne,

znaczenie zakłóceń powodowanych wskutek przyznania pomocy przedsiębiorstwu prowadzącemu działalność na takim rynku oraz skutek pomocy dla poziomu cen stosowanych przez Sniace.

³⁸ W szczególności, z powodów przedstawionych przez rzecznika generalnego w pkt 45 i 46 opinii Sąd mógł uznać zasadnie, w pkt 85 zaskarżonego wyroku, że utrzymanie działalności przez dany podmiot gospodarczy na rynku odznaczającym się takimi cechami jak rynek wiskozy, których rząd hiszpański nie kwestionuje, może wywołać skutki szczególnie odczuwalne dla pozycji jego konkurentów.

³⁹ Sytuacja Lenzing wyraźnie się więc różniła od sytuacji zaistniałej w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, będącej podstawą do wydania wyżej wymienionego wyroku (pkt 72), w którym Trybunał stwierdził brak istotnego naruszenia pozycji konkurencyjnej członków stowarzyszenia będącego w tej sprawie stroną skarżącą, ponieważ bardzo duża liczba podmiotów gospodarczych, czyli wszyscy rolnicy w Unii Europejskiej, mogłaby być uznana za konkurentów beneficjentów programu nabycia spornych terenów.

⁴⁰ Należy ponadto stwierdzić, że Królestwo Hiszpanii i Komisja nie przedstawiły Trybunałowi żadnego elementu mogącego wskazywać na wypaczenie dowodów przedstawionych Sądowi lub niedokładność jego ustaleń w świetle akt sprawy, mogących podważyć jego niezależną ocenę okoliczności faktycznych w odniesieniu do naruszenia pozycji Lenzing na rynku.

41 Wreszcie, w tych okolicznościach, nie można zarzucić Sądowi również tego, że — jak twierdzi Komisja — naruszył zasady dotyczące rozłożenia ciężaru dowodu. W tym względzie wystarczy podkreślić, że w pkt 80 zaskarżonego wyroku sąd w pierwszej instancji uznał, zgodnie z wymogami wynikającymi z orzecznictwa opartego na wyżej wymienionym wyroku w sprawie Cofaz i in. przeciwko Komisji (pkt 28), że wyłącznie do Lenzing należało wskazanie we właściwy sposób powodów, z jakich decyzja Komisji mogła naruszać jej uzasadnione interesy poprzez istotną zmianę jej pozycji na właściwym rynku. Z powodów przedstawionych w pkt 34–39 zaskarżonego wyroku elementy wskazane przez Lenzing i zbadane przez Sąd mogły wykazać takie naruszenie.

42 Na podstawie powyższych rozważań zarzut pierwszy należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja stron

43 W zarzucie drugim Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, dokonując nieprawidłowej interpretacji kryterium wierzyciela prywatnego.

44 W zaskarżonym wyroku przyjęto bowiem niesłusznie, że, po pierwsze, zezwolenie na restrukturyzację zadłużenia jest samo w sobie sprzeczne z kryterium prywatnego wierzyciela, a po drugie, że w przypadku nieprzestrzegania porozumienia o restrukturyzacji prywatny wierzyciel bezwzględnie i zawsze wybrałby drogę przymusowej egzekucji swej wierzytelności. To podejście jest sprzeczne z orzecznictwem,

a w szczególności z wyrokiem Trybunału w sprawie Tubacex oraz wyrokiem Sądu z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99 HAMSA przeciwko Komisji, Rec. str. II-3049, w których wyraźnie przyznano, że środki restrukturyzacji spłaty zadłużenia lub nawet ich umorzenie mogą być w zupełności zgodne z kryterium wierzyciela prywatnego.

45 W tym względzie władze hiszpańskie precyzują, że badanie takich środków zawsze powinno być przeprowadzane w zależności od właściwych okoliczności każdego przypadku. Sąd nie uwzględnił zaś całego szeregu elementów i czynników wskazujących na to, że dwa hiszpańskie organy publiczne podjęły właściwą decyzję, zgodną z kryterium wierzyciela prywatnego, w odniesieniu do odzyskania ich wierzytelności. Rząd hiszpański powołuje się w szczególności na fakt, że likwidacja Sniace z powodu ewentualnej przymusowej egzekucji doprowadziłaby do powstania nowych długów względem Fogasy, jeżeli chodzi o wypłatę wynagrodzeń i innych świadczeń zwalnianym pracownikom, że kwoty należne były w wystarczającym stopniu zabezpieczone i generowały odsetki o stopie ustawowej, że przedsiębiorstwo już dokonało spłaty części swoich długów i nie zaciągnęło następnych, oraz że inni wierzyciele nie przystąpili do egzekucji swoich wierzytelności.

46 Królestwo Hiszpanii wskazuje następnie na sprzeczność w rozumowaniu Sądu w pkt 146 zaskarżonego wyroku, polegającą na uznaniu, z jednej strony, że interwencja Fogasy, przewidziana we wspólnotowym ustawodawstwie dotyczącym ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy, nie zawierała sama w sobie elementów pomocy państwa, a z drugiej strony, na stwierdzeniu, że każda interwencja publiczna mająca na celu finansowanie kosztów działalności jakiegoś przedsiębiorstwa, takich jak zapłata wynagrodzeń, może stanowić pomoc, jeżeli tylko prowadzi do przyznania danemu przedsiębiorstwu korzyści. W świetle powyższego interwencja Fogasy, której zadaniem jest właśnie zapewnianie zapłaty wynagrodzeń pracownikom przedsiębiorstw doznających trudności gospodarczych, w dalszym ciągu stanowiłaby bowiem korzyść dla zainteresowanego przedsiębiorstwa.

- 47 Komisja, która podziela argumenty przedstawione przez Republikę Hiszpanii, dodaje, że krytykując analizę dokonaną w spornej decyzji, Sąd nie uwzględnił szerokiego zakresu swobodnego uznania przysługującego Komisji w odniesieniu do złożonych kwestii gospodarczych. Ta swoboda może być poddana kontroli sądowej ograniczonej jedynie do kwestii popełnienia oczywistego błędu w ocenie.
- 48 Biorąc pod uwagę, po pierwsze, gwarancje posiadane przez Fogasę i TGSS, a po drugie, zachowanie prywatnych wierzycieli, odmowa przez Komisję uznania spornych środków za pomoc państwa nie była w żadnym razie w sposób oczywisty błędna. Sąd jednak przekroczył granice swej kontroli oraz zastąpił ocenę Komisji własną oceną, naruszając nie tylko art. 87 ust. 1 WE, lecz również zasadę równowagi instytucjonalnej między uprawnieniami wykonawczymi i sądowniczymi Wspólnoty, wynikającą z traktatu WE.
- 49 Komisja ponadto zarzuca Sądowi, że przy kontroli zastosowania kryterium prywatnego wierzyciela nie przeprowadził odrębnej analizy, z jednej strony, zawarcia przez Fogasę i TGSS porozumień w sprawie odroczenia i restrukturyzacji zadłużenia, a z drugiej strony, braku przymusowej egzekucji wierzytelności w przypadku nieprzestrzegania tych porozumień. Dla wierzyciela działającego zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej znaczną różnicę stanowi, jeżeli przy zawarciu porozumienia o restrukturyzacji długu wie, jakie konsekwencje należy wyciągnąć w danym przypadku z naruszenia przez dłużnika tego rodzaju porozumienia.
- 50 Lenzing, zgadzając się w całości z rozumowaniem Sądu, podnosi ze swojej strony, że wiele wśród powołanych przez Królestwo Hiszpanii i Komisję argumentów jest niedopuszczalnych, ponieważ stanowią one zwykłe powtórzenie argumentacji popieranej w pierwszej instancji lub ograniczają się do kwestionowania dokonanych przez Sąd ocen okoliczności faktycznych lub dowodów.

Ocena Trybunału

- 51 Należy przede wszystkim stwierdzić, że argumenty przedstawione przez Królestwo Hiszpanii i Komisję w ramach drugiego zarzutu wynikają z zasady, jaką uwzględnił Sąd w zaskarżonym wyroku, a mianowicie, że zawarcie porozumień o restrukturyzacji długów oraz brak przymusowej egzekucji w następstwie naruszenia tych porozumień nigdy nie mogłoby spełnić kryterium prywatnego wierzyciela.
- 52 Taka argumentacja wynika zaś z błędnej lektury właściwych fragmentów wspomnianego wyroku.
- 53 Z dwuznaczności w pkt 152–161 zaskarżonego wyroku wynika bowiem, w przeciwieństwie do twierdzeń rządu hiszpańskiego i Komisji, że Sąd nie oparł swojej oceny spornych środków ani na jakiegokolwiek niezgodności z prawem samych porozumień o restrukturyzacji i spłacie długów, ani też na założeniu, że w przypadku nieprzestrzegania tych porozumień każdy prywatny wierzyciel bezwzględnie wszcząłby postępowanie egzekucyjne w celu odzyskania swojej wierzytelności. Przeciwnie, ze wspomnianych punktów wynika, że Sąd Pierwszej Instancji stwierdził istnienie oczywistego błędu w ocenie po stronie Komisji w świetle szeregu elementów i okoliczności właściwych tej sprawie.
- 54 W tych okolicznościach większość argumentów przedstawionych przez władze hiszpańskie i Komisję prowadzi faktycznie do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd, ponieważ strony te zarzucają Sądowi nieuwzględnienie pewnych dowodów, które one same uważają za istotne lub też uwzględnienie takich, które uznają one za pozbawione znaczenia. Taka ocena nie podlega zaś kontroli Trybunału, z wyjątkiem wypaczenia faktów i dowodów przedstawionych w pierwszej instancji, czego w niniejszym przypadku rząd hiszpański nie udowodnił ani nawet nie zarzucał

(zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 2 marca 1994 r. w sprawie C-53/92 P Hilti przeciwko Komisji, Rec. str. I-667, pkt 42; z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-123, pkt 49 oraz z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie C-206/04 P Mülhens przeciwko OHIM, Zb.Orz. str. I-2717, pkt 28).

55 Z powyższego wynika, że niniejszy zarzut jest niedopuszczalny, ponieważ skierowany jest przeciwko ocenie dowodów dokonanej przez Sąd.

56 W odniesieniu do argumentu opartego na fakcie, że Sąd przekroczył granice kontroli przyznane mu w orzecznictwie w zakresie złożonych ocen ekonomicznych, należy przede wszystkim przypomnieć, że chociaż Trybunał uznaje, iż Komisji przysługują pewne granice uznania w dziedzinie ekonomicznej, nie oznacza to, że sędzia wspólnotowy powinien powstrzymać się od kontroli interpretacji danych natury ekonomicznej dokonanej przez Komisję (wyrok z dnia 15 lutego 2005 r. w sprawie C-12/03 P Komisja przeciwko Tetra Laval, Zb.Orz. str. I-987, pkt 39).

57 Zgodnie z orzecznictwem wspólnotowym, sędzia wspólnotowy powinien dokonać weryfikacji nie tylko materialnej dokładności przytoczonego materiału dowodowego, jego ścisłości i spójności, ale także kontroli tego, czy te materiały stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę w celu oceny złożonej sytuacji i czy może on stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na jego podstawie (zob. podobnie wyroki z dnia 25 stycznia 1979 r. w sprawie 98/78 Racke, Rec. str. 69, pkt 5; z dnia 22 października 1991 r. w sprawie C-16/90 Nölle, Rec. str. I-5163, pkt 12; ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Tetra Laval, pkt 39 oraz wyrok z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-326/05 P Industrias Químicas del Vallés przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-6557, pkt 76). Jednakże w ramach tej kontroli Sąd nie może zastąpić oceny Komisji własną oceną ekonomiczną (postanowienie z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie C-323/00 P DSG Dradenauer Stahlgesellschaft przeciwko Komisji, Rec. str. I-3919, pkt 43).

- 58 Należy ponadto podkreślić, że w przypadku gdy instytucji wspólnotowej przysługuje szeroki zakres swobodnego uznania, podstawowego znaczenia nabiera kontrola przestrzegania pewnych gwarancji proceduralnych. Trybunał sprecyzował, że wśród tych gwarancji znajduje się obowiązek starannego i bezstronnego zbadania przez właściwą instytucję wszystkich istotnych elementów danego przypadku oraz uzasadnienie w wystarczający sposób swojej decyzji (zob. wyroki: z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. str. I-5469, pkt 14 oraz z dnia 7 maja 1992 r. w sprawach połączonych C-258/90 i C-259/90 Pesqueras De Bermeo i Naviera Laida przeciwko Komisji, Rec. str. I-2901, pkt 26).
- 59 W niniejszej sprawie bezsporne jest, że analiza przez Komisję kwestii, czy określone środki mogą być uznane za pomoc państwa z powodu tego, iż postępowanie organów władzy publicznej było odmienne od postępowania wierzyciela prywatnego, wymaga dokonania złożonej oceny ekonomicznej.
- 60 W odniesieniu do kontroli sądowej dokonanej przez Sąd w kwestii tej analizy, z pkt 154–160 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Pierwszej Instancji, nie zastępując oceny Komisji własną oceną ekonomiczną, ograniczył się do podkreślenia, z jednej strony, pewnych oczywistych sprzeczności wynikających z samej treści spornej decyzji w dokonanych przez Komisję porównaniach sytuacji wierzyciela publicznego i prywatnego, a z drugiej strony, braku dowodów na poparcie wniosków Komisji w odniesieniu do sytuacji jednego z tych wierzycieli prywatnych i perspektyw rentowności i żywotności Sniace.
- 61 Sąd przestrzegając więc granic kontroli sądowej, jaka przysługuje sądowi wspólnotowemu w związku ze złożonymi ocenami ekonomicznymi.
- 62 Z tych rozważań wynika, że drugi zarzut jest w części niedopuszczalny, a w części bezzasadny.

⁶³ Ponieważ żaden z zarzutów podniesionych przez Królestwo Hiszpanii na poparcie jego odwołania nie został uwzględniony, odwołanie należy w całości oddalić.

W przedmiocie kosztów

⁶⁴ Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Lenzing wniosła o obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami niniejszego postępowania, a Królestwo Hiszpanii przegrało sprawę, należy obciążyć je, poza własnymi kosztami, także kosztami poniesionymi przez Lenzing.

⁶⁵ Zgodnie z art. 69 § 4 regulaminu Komisja pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Odwołanie zostaje oddalone.**
- 2) Królestwo Hiszpanii pokrywa, poza własnymi kosztami, także koszty poniesione przez Lenzing AG.**
- 3) Komisja Wspólnot Europejskich pokrywa własne koszty.**

Podpisy

I - 10004